I Don't Understand: A Jew Responds to Tragedy

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Why did this happen?

1. Talmud, Bava Metzia 58b

"[ו] לא תונו איש את עמיתו" (ויקרא כה:יז) באונאת דברים. הא כיצד?... אם היו יסורין באין עליו, אם היו חלאים באין עליו, או שהיה מקבר את "וון לא תונו איש את עמיתו" (ויקרא כה:יז) באונאת דברים. הא כסלתך, תקותך ותם דרכיך זכר נא מי הוא נקי אבד."

And you shall not abuse each other (Vayikra 25:17)" – This is verbal abuse. For example... If one is suffering, if he is ill, or he buries his children, one should not say to him as his friends said to Job, "Your reverence is your confidence [or: foolishness], your hope and the end of your path. Remember: Who is innocent and is destroyed?"

2. Devarim 32:4

The Rock, His actions are flawless, for all of His ways are just...

3. Talmud, Berachot 5a

אם רואה אדם שיסורין באין עליו, יפשפש במעשיו, שנא' "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ד'." פשפש ולא מצא, יתלה בבטול תורה, שנא' "כי את אשר יאהב ד' יוכיח." "אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו." ואם תלה ולא מצא, בידוע שיסורין של אהבה הם, שנא' "כי את אשר יאהב ד' יוכיח." One who sees that he is suffering should examine his deeds, as in Lamentations 3:40, "Let us examine our path and seek and return to Gd." If he finds nothing wrong then he should pin it on having wasted time from Torah study, as in Psalms 94:12, "Fortunate is the man who Gd will rebuke, and from His Torah He will teach him." If he finds that he has not sinned in that area either, then he should assume that these are sufferings of love, as in Proverbs 3:12, "For He rebukes the one He loves."

4. Yehoshua 7:5-6

And the nation's heart melted and became water. And Yehoshua tore his clothing and he fell on his face on the ground before the Ark of Hashem until evening, him and the elders of Israel, and they put dirt on their heads...

5. Rambam (12th century Spain/Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Taaniyot 1:3 אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם. ותוסיף הצרה צרות אחרות...

But if they do not cry out and they do not trumpet, but they only say, "This is normal, and this trouble is coincidental," that is cruel, and it causes them to stick with their bad ways, and troubles will increase...

6. Rabbi Naftali Tzvi Yehudah Berlin (19th-20th century Russia), *Emek haNetziv*, Sifri Naso 42 הרעה שעשה לעצמו עושה את שלה, והטוב עושה את שלה... כך עלה במחשבתו יתברך ביצירת העולם, ש"ישלט האדם באדם לרע לו" (קהלת ח:ט), או צבא ל"אדם עלי ארץ" (איוב כ:ד) במזלו הרע.

The evil a person commits generates its own evil, and the good generates its own good... This is what Gd desired when He created the world, that "one human being could affect another, even to harm him", and even for a force to [affect] "a person on earth" because of his bad mazal.

- 7. Rav Ahron Soloveitchik (20th century USA), Lecture at Yeshiva University c. 1989 Those who approach the Holocaust from a secular point of view end up spouting heresy. Those who approach the Holocaust from a religious point of view end up spouting stupidity.
- 8. Iyov 13:15 Though He kill me, *lo* I will hope.

What can I do now?

9. Rabbi Yosef Dov Soloveitchik (20th century USA), Kol Dodi Dofek

Judaism, with its realistic approach to human existence, understands that the reality of evil cannot be altered and concealed, and that any attempt to reduce the [religious] contradictions of evil's existence will not help a person arrive at inner calm or an understanding of the existential secret. Evil is a reality that cannot be denied...

When the believer in Destiny suffers, he says in his heart, 'There is evil, and I do not deny it and I do not cover it up with hair-splitting theological make-up. I am interested in knowing, from a practical ethical perspective, as one who wants to know what to do, the answer to a simple question: What should the sufferer do, in order to live with his suffering?

From this perspective, the fulcrum is moved from the causational, purpose-oriented level, to the practical aspect – and the difference between the two is only a matter of perspective... The question of questions is: What does this suffering obligate me to do? Judaism loves this question, and places it at the center of its philosophy.

10. Rabbi Yosef Dov Soloveitchik (20th century USA), שליחות, pg. 12

האדם הוא לעולם מלאך, שלוח. ההבדל בין השלוח לבין המלאך הטרנסצנדנטלי הוא אך ורק בפרט אחד: בשעה שהמלאך **השמימי** – אין לפניו ברירה, הוא מוכרח לקיים את שליחותו, אפילו אינו רוצה, הרי האדם הוא בן חורין.

The human being is actually a *malach*, sent. The difference between the person who is sent and the transcendental *malach* is only in one detail. While the celestial *malach* has no choice, it must fulfill its mission even if it does not wish to, the human being is free.

11. Dr. Viktor Frankl (20th century Austria, USA), The Will to Meaning

It is a characteristic constituent of human existence that it transcends itself, that it reaches out for something other than itself.

12. Rabbi Yosef Dov Soloveitchik (20th century USA), שליחות, pg. 21

"צלם אלקים" בא לידי ביטוי בכך שהאדם מחפש ושואף להגשים משהו שהוא עדיין בגדר חזון, תקווה, תפקיד.

"Tzelem Elokim" is expressed in that a person seeks and yearns to realize that which is still a vision, a hope, a mission.

13. Bereishit 25:22

And the children raced within her, and she said: If so, why me?

Why don't I know why this happened?

14. Talmud, Gittin 57a

רב מניומי בר חלקיה ורב חלקיה בר טוביה ורב הונא בר חייא הוו יתבי גבי הדדי אמרי אי איכא דשמיע ליה מילתא מכפר סכניא של מצרים לימא...

א"ל אביי לרב יוסף ומאחר דהוו צדיקים כולי האי מאי טעמא איענוש א"ל משום דלא איאבול על ירושלים דכתיב +ישעיהו ס"ו+ שמחו את ירושלם וגילו בה כל אוהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה

Three sages sitting together said: If anyone knows something about Kfar Sakhnia in Egypt, let him speak. [One told of a captive betrothed couple who refused to touch each other without a halachic marriage. The two others told of their commitment to justice.] Abbaye asked Rav Yosef: If they were so righteous, why were they punished?

Rav Yosef explained: They did not mourn for Jerusalem, as it is written, 'Be glad with Jerusalem and rejoice in her, all who love her; rejoice with her, all who mourn for her.'

15. Rabbi Shlomo Kluger (a grandson) (19th century Vienna), Siach Shlomo

אמנם כל זה יתכן באם יקרה לו לאדם פרטי אסון הנוגע רק אל עצמו ובשרו אז כל אשר יראת ד' נוססה בקרבו... מחויב להצדיק עליו את הדין ולברך על הרעה כמו על הטובה כי זה דרך כל איש ישר הולך לסבול במנוחת נפש כל התלאות הבאות עליו...

אכן שוד ושבר אם יקרו ויאתיו על איש ועל בני אדם יחד... אז אין להאיש ההוא אף כי פגעי הזמן נחתו בו יתר מבזולתו להרגיע את רוחו לבל יצר לו בצרת אחרים... באמרו כי מקבל הוא על עצמו באהבה, זאת היא מדה מגונה ודרך מכוערה דאין לקבל באהבה מכאוב, צער וצרת אחרים, והעושה ככה חולה על ראשו קללת חכמנו ז"ל, "ת"ר בזמן שישראל שרויין בצער ופירש אחד מהם באים שני מלאכי השרת ומניחים ידיהם על ראשו, 'פלוני זה שפירש מן הצבור אל יראה בנחמת הצבור"...

When a person suffers tragedy which only afflicts him and his flesh, then any [victim] who has awe of Gd within him... is obligated to accept the Divine verdict as just and to bless for the bad as he does for the good. This is the path of a person who walks righteously, to suffer all ailments that come upon him with a calm spirit...

But if harm comes upon a person and upon others... then that person, who may even suffer more than others, may not calm himself and avoid feeling the pain of others... saying that he accepts it upon himself with love. This is a repugnant trait and an ugly path; one may not accept with love the ailment, pain and trouble of others! One who does so is subject

to the curse of our sages, "When Israel is in pain and one of them separates from the community, two ministering *malachim* place their hands on his head and say, 'So-and-so who separated from the community shall not see the comfort of the community.'"

16. Talmud, Berachot 34b

ושוב מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל רבי יוחנן בן זכאי וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי אמר לו "חנינא בני, בקש עליו רחמים וחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו רחמים ויחיה. אמר רבי יוחנן בן זכאי אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו לפני המלך: אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך: אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך: אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך: אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני המלך: מרונים בין מרונים בין מרונים בין ברכיו ובקש עליו רחמים וחיה. אמר לה: לאו, אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך: אמר לפני המלך ואני אום בין ברכיו כל היום כשר לפני המלך: אמר לפני המלך: אמר לפני המלך: ברכיו ובקש עליו רחמים וחיה. אמר לפני המלך: ברכיו ובקש עליו כל המלך: ברכיו ובקש עליו רחמים וחיה. אמר לפני המלך: ברכיו ובקש עליו כאות לפני המלך: ברכיו ובקש עליו רחמים וחיה. אמר לפני המלך לפני המלך לפני המלך: ברכיו ובקש עליו רחמים וחיה. אמר לפני המלך למודה בין ברכיו ובקש עליו רחמים וחיה. אמר לפני המלך למוד ברכיו ובקש עליו ברכיו ובקש עליו ברכיו ברכיו בליו ברכיו בליו ברכיו בלי מדום ברכיו ברכיו ברכיו בליו ברכיו ברכיו בליו ברכיו ברכיו

17. Rabbi Levi Yitzchak of Berditchev (18th century Poland), Kedushat Levi to Parshat Chukat

והכלל הוא, מאתו ד' יתברך לא יבא רע כלל להעולמות, ואפילו אם נראה למטה רעה, למעלה הוא טובה, והתכלית הוא טובה, וכן מי שעיניו פקוחות ומסתכל תמיד למעלה יודע שזאת היא טובה, ונמצא אינו יכול לבקש על הרעה כיון שהוא יודע באמת [ש]לתכלית הוא טובה, והוא מסתכל למעלה על התכלית. וזהו בבחינות 'שר', שרואה תמיד הפנימיות והכוונה מכל המעשים. ויש עוד צדיק שהוא בבחינות 'עבד', שאינו רואה תכלית המעשה רק המעשה עצמו, ובאמת המעשה עצמו למטה נראה אינו טוב, זה יכול לבקש לבטל המעשה ההוא.

The principle is that bad will not come from Gd to the universe at all. Even if something appears bad below, it is good above. And so one whose eyes are open, who looks above always, will know that this is good. If so, he need not pray regarding the bad, which he knows is truly for a good purpose, and he always looks above for the purpose. This is the "noble", who always sees the internal and the intent of all deeds. And there is another tzaddik who is the "servant", who does not see the purpose, only the deed itself, and in truth the deed appears, below, to not be good. This person can seek the cancellation of that deed.

What do I still have?

18. Talmud, Shabbat 21b

אמר עולא: פליגי בה תרי אמוראי במערבא, רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי בר זבידא: חד אמר טעמא דבית שמאי כנגד ימים הנכנסין וטעמא דבית הלל כנגד ימים היוצאין, וחד אמר טעמא דבית שמאי כנגד פרי החג וטעמא דבית הלל דמעלין בקדש ואין מורידין.

Ulla said: Two sages disputed in the west, Rabbi Yosi bar Avin and Rabbi Yosi bar Zveida: One said Beit Shammai's reason is to parallel the days remaining, and Beit Hillel's reason is to parallel to days departing, and the other said Beit Shammai's reason is to parallel the bulls of Succot and Beit Hillel's reason is because we ascend in holiness and we do not descend.

19. Talmud, Succah 55b

הני שבעים פרים כנגד מי? כנגד שבעים אומות.

To what are these seventy bulls parallel? Parallel to the seventy nations.

20. Professor Daniel Gordis, *We need to live in a world in which light increases*, 12/7/23 https://danielgordis.substack.com/p/we-need-to-live-in-a-world-in-which-65d

[T]here's something deeply wise about a tradition that is not interested in whether I'm in the mood or not. There's something profound about a tradition that obligates me to light candles in a time of darkness.